

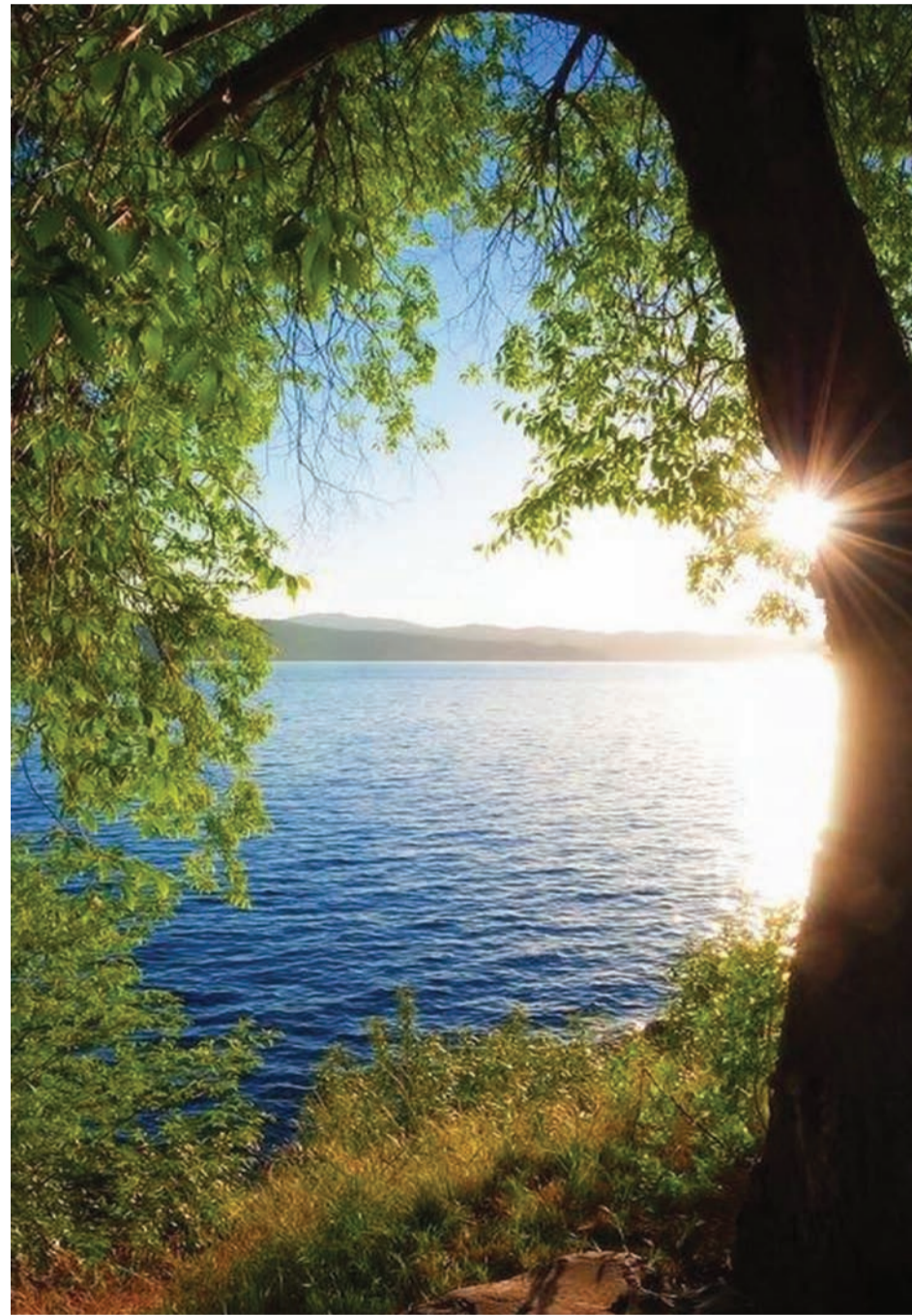
ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVIII-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/ ЛИПЕНЬ 2017 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- *Наша діяльність в м. Бая Марє* ▶ стор. 2
- *Філософія пам'яті та прощення* ▶ стор. 3
- *Монографія Полян Бели Сонтотта* ▶ стор. 4
- *Наш сучасник пан Юліан Чокан* ▶ стор. 5
- *Щоб та слава не пропала...* ▶ стор. 6
- *115-річчя народження Юрія Яновського* ▶ стор. 7
- *День українців у м. Решіці* ▶ стор. 8
- *«Співжиття» – XXIV випуск* ▶ стор. 9
- *Караісеверінці в пошуках новин* ▶ стор. 10
- *Феміністичні нюанси в Україні* ▶ стор. 11
- *«Ронянським голосам» – вже 68!* ▶ стор. 12
- *Українська пісня у Вишавській Долині* ▶ стор. 13
- *Що не місяць – ми таланти!* ▶ стор. 14
- *Васильків безстрашний дідусь* ▶ стор. 15
- *День культури в Малих Реметах* ▶ стор. 16

Іван КОВАЧ

ВСТАНЕ ЗНОВ ЛИПНЕВИЙ СВІТ УРОКОМ

*Вік стоїть укопаний на розі,
лагідь жеде безмовність у знемозі.
Ти розквітнеш щастям на порозі,
бо, мов світ, ярієш при дорозі.*

*Вік вікує снами та (не)снами,
він навек покараний життями.
В череві надіюсь, мов емблеми,
плоду твого роду до нестями.*

*Вік, мов птах, летить до мене бідним
і безсмертним, невмирущим, гідним
летом. Тим, що знає відстань рідним
до життя меншати – родовідним.*

*Вік з-під липня жовтого, мов спокій,
встане знов й зав'яже світ уроком
про твої липневі білі руки,
й порскнуть липнем рідні мої муки...*

ДІЯЛЬНІСТЬ МІСЦЕВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУР В МУНІЦИПІЇ БАЯ МАРЕ

Колишній центр Крайового Союзу українців Румунії під назвою Крайовий Союз Мараморощини був у місті Бая Марє. До Марамороського крайового Союзу належали до 2002 року організації повітів Марамуреш, Бігор, Бістріца-Несеуд, Клуж та Сату Марє. Коли був схвалений новий Статут СУР на його IV-му з'їзді, що відбувся в Бухаресті 10 серпня. Новий Статут передбачив, щоб існували повітові філії як нова структура Союзу українців Румунії (стаття 12).

Ще від 1994 року я був головою місцевої організації Бая Марє. Від 1990 до 1994 р. був заступником голови Баямарського Комітету, до якого належали члени Союзу різних місцевостей з передмістя Бая Марє, тобто з південно-західної частини Марамороського повіту (Бая Спріє, Кавнік, Тиргу-Лепуш, Сеїнь, Шомкута Марє та ін.).

Від 1996 року, після реорганізації керівництва Крайового Союзу Мараморощини, мені було доручено завдання керувати Комітетом Крайового Союзу, а центр організації перейшов до міста Бая Марє. Тут існував і повітовий провід Союзу до 2005 року, коли я був обраний Радою СУР тимчасовим головою (після смерті колишнього голови Степана Ткачука, який відійшов у вічність 27 липня 2005 р.) На мою пропозицію, Рада СУР ухвалила перенесен-

ня повітового центру Союзу Мараморощини до міста Сігету Мармацієй і назначила головою повітової організації першого заступника голови Мирослава Петрецького.

Марамороська повітова організація СУР (Марамороська філія) не мала свого власного приміщення (власної домівки) ні в місті Бая Марє, ні в Сігеті. Ще при Ткачуковому головуванні я настоював, щоб СУР закупив власне приміщення, тому що місцеві влади виділили нам одинокі кімнати з невідповідними умовами для нашої діяльності, а ще в місті Бая Марє треба було звільнити кімнату, що її мали в оренді від мерії, тому що будинок, де ми мешкали, треба було віддати власникам. Я наполягав, щоб і для Мараморощини були виділені кошти з бюджету, щоб закупити нарешті власне приміщення, тому що, наприклад, Повітова організація Сучави вже мала два приміщення в Сучаві і Сиреті. В Тіміському повіті існувала власна квартира у Тімішоарі, також у Лугожі, Арадська повітова організація (філія) мала свою домівку в селі Тирнова.

(Продовження на 6 стор.)

Степан БУЧУТА

Народний Рух України ♦ Народний Рух України ♦ Народний Рух України 125-ліття українців у Канаді – українська жінка-піонерка

(Продовження з 1-2/2017 числа)

7. Родина Перепелюків приїхала до Канади в 1897 році. Приїхали до Давфину, батько вибрав землю і привіз родину. Малий син запитав “Тату, а де хата?”. Вкопали яму, до “хати” сходили вниз. Батько пішов на працю, дружина Ганна повикорчовувала хащі коло хати, скопала землю на грядки, посіяла ярину, чорнобривки і барвінок. Насіння привезла у вузликах з дому. Землянку накрили гілляками та травою, щоб дощ не затоплював. В тій темній понурій хаті перебули дві зими. (“Новими Дорогами” – нарис про В. Перепелюка, опрацювала Н. Когуська).

8. В книзі М. Іванчука Українські поселенці в Гімлі Марія Байдак згадує: “12-літньою мусіла піти на заробітки, родина на гоумстеді не мала з чого жити і чим працювати. Пішла до Вінніпегу, де в ресторані мила начиння за \$6 доларів на місяць, мешкання і харч...”.

9. В тій же книзі спомин Сидора Зеленицького: “привезли нас та скинули на гоумстеді. Було надвечором. Нас шестеро дітей, одне ще у мами на руках. Вкопали яму. Поставили над нею буди, прикрили листям, щоб було де переночувати. Ніч запала. Зірвався вітер, позривав дах з ріща і хати не стало. Зачало гриміти і пішла злива. Мама нас тулила та гріла під деревом у зливі”.

10. З книги споминів Мрії сльозами облиті очевидця Михайла Петрівського: “Маланка в ночі похоріла, мала чим раз більші болі в животі. Повіз її чоловік до шпиталю до Атабаски. Віз підсакакував на нужденній дорозі, їхали цілий день. Надвечір приїхали до шпиталю, та запізно. Сліпа кишка трісла, затроєння організму спричинило смерть. Василь повіз Маланку додому. Поховав її з трьома дітьми під берізкою, яку сама посадила”.

Одного року ми з моїм дружиною Ярославом вибралися у мандрівку на захід відвідати місця наших перших поселенців. Українські назви сіл з Ярославом ми знайшли! Та багато маленьких чудових церков, будованих не фаховими архітекторами, а звичайними людьми з відчуттям глибокої естетики та нашої традиції. Знайшли ми в одному місці пам'ятник, який нас приголомшив. Тут, серед поля, скинули з потяга групу 45 осіб наших піонерів, більшість були жінки та діти. Без води, без даху над головою, без харчів, на безлюдді. Хтось з дітей десь зляпав шкарлятину, позаражувалися всі, і без жодної медичної опіки всі

там же поховані... Цей пам'ятник коло Shoal Lake, на кордоні Манітоби і Онтаріо, поставлено у століття нашого поселення тим, хто зі страхом і надією на обіцяне краще майбутнє покинули батьківську хату.

Тут хочу згадати іншу категорію жінок: наших сестер служебниць. В 1902 році восени приїхали чотири сестри служебниці до Канади, у віці 20-26 років. Їх послали до Едмонтону, де в околицях тоді було найбільше наших поселень. Монастиря вони ще не мали і чекали в Едмонтоні, щоб будинок був готовий. Поки чекали, померла одна з них. В червні 1903 було вирішено, щоб три сестри поїхали до свого нового монастиря на василіянській фермі/гоумстеді та розгосподарилися там на зиму.

Були різні думки про наших піонерів. Першим на самих початках приїхав до Канади з Америки о. Нестор Дмитрів, колишній редактор газети “Свобода” і перший організатор церковного життя в Канаді. У своїй книзі “Канадійська Русь. Подорожні спомини” з 1897 року о. Дмитрів описує успіхи, піонерів, їхні труднощі, як і вороже ставлення докільля до них: “в поїзді зустрів брудних людей з чотирма дітьми. Жінка перший раз побачила газету, була неграмотна. У них школу відкрили недавно, тільки в 1884 році. В Едмонтоні зайшов до еміграційного дому.

В двох просторих кімнатах, покотом на підлозі, серед брудного лахміття лежали жінки і діти, а чоловіки вибралися шукати ферми. Я висварив баби за нелад. До Вінніпегу приїхала родина з вісьмома дітьми. Агенти по дорозі видерли від них останній цент. Голі, босі, брудні, бідні зайшли до еміграційного будинку. Добрі люди скидалися по пару центів...” Його зауваження образили піонерів. Незважаючи на сувору критику, о. Дмитрів не підказує, де люди могли помитися чи попрали своє “брудне лахміття”, де притулитися після понад місяця подорожі без жодних вигод, або навіть де поїсти. Він також написав, що найліпше тримаються дівчата: швидко вчаться мови та пізнають нові обставини. “Які дівчата, такі і майбутні газдині, матері, і такі майбутні діти, така наша будучність в Канаді.

(Далі буде)

Оксана БРИЗГУН-СОКОЛИК,
Торонто
(Зберігається орфографія автора)

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

1. Михайла ВОЛОЩУКА (12 липня 1934 р.) – поета, маляра, учителя та інструктора самодіяльних художньо-артистичних колективів, доброго українця, уродженця і жителя українського села Негостина Сучавського повіту, щирого дописувача до часопису «Вільного слова». Автора кількох поетичних збірок, виданих при Союзі українців Румунії.

2. Лучію МІГОК (з дому АРДЕЛЯН, 15 липня 1963 р.) – викладача української мови на Сучавщині. Пані Лучія – інспектор з питань кадрів у Сучавському шкільному інспектораті.

Бажаємо багато успіхів на таких відповідальних посадах.

Уродженка багатодітної сім'ї священика Івана Арделяна, вихідця з марамороського села Бистрий, яка чимало зусиль доклала для того, щоб на мальовничій Сучавщині українська мова зберігалася далі і далі.

3. Михайла КОЛОТИЛА (21 липня 1981 р.) – довголітнього активного члена бухарестського артистичного колективу СУР «Зоря». Одружений з україною, батьки гарного синочка. Наразі вони в Англії. Сімейного щастя та успіхів молодій українській родині!

4. Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (30 липня 1959 р.) – голову Марамороської повітової організації СУР, члена Ради СУР, викладача музики, керівника і соліста ансамблю «Червона Калина», якому вже виповнилось 24 роки, члена хору «Ронянські голоси». Засновника Фестивалю-конкурсу для учнів української поезії на повітовому рівні в Румунії з 2001 року на Мараморощині, що з часом переросло на Конкурс національного рівня, спочатку у Верхній Рівні, а згодом Фестиваль перевели до м. Сігету. Уродженця українського марамороського села Верхня Рівна, де закінчив початкову восьмирічну школу і поступив до Сігетського педучилища.

Згодом став випускником разом з дружиною керівником хору «Ронянські голоси» як випускник Музичного факультету в Україні. Захистив Мастерат із прав людини Баямарського факультету. З самих молодих років виступав з українськими піснями на різних фестивалях, де з честю представляв і далі представляє українську громаду. Там, де появляється Мирослав Петрецький з «Червоною калиною», – завжди особливо гарний український захід, який єднає українців Румунії.

Бажаємо багато подальших успіхів голові Марамороської організації СУР на українській ниві Румунії. Нехай здійснюються усі його задуми, а будь-які повороти долі завжди хай відкривають лише нові обрії майбутніх перспектив!

5. Іяну ДАН (31 липня 1944 р.) – першу заступницю голови Жіночої організації СУР. Народилася п. Іяна Дан (з дому Рагован) на Мараморощині в с. Верхня Рівна, де закінчила початкову школу. Поступила до Сігетського педагогічного ліцею, де активно виступала у хорі та в окрестрі, граючи на мандоліні. Після закінчення ліцею бере призначення до рідної і дорогої Верхньої Рівни, де працює понад 45 років учителем, виховуючи цілі покоління. Одружена з відомим художником Аурелом Дан, мати троїх талановитих, люблячих дітей! Пані Дан – активний член СУР, віддано виступає у хорі «Ронянські голоси», на честь 60-річчя якого видала книгу, дописує до часопису «Вільне слово», також вона й кореспондент місцевої газети «Graiul Maramuresului», де часто пише і популяризує діяльність СУР та хору «Ронянські Голоси», неоминаючи ні діяльності в сфері жіноцтва. Бажаємо їй далі бути такою гарною, молодою та активною. Багато радості, приємних подій з тим, щоб все задумане збувалося!

МНОГІХ І БЛАГІХ ЛІТ, ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

Історичні міркування. Дві філософії - одна пам'яті і прощення, друга пам'яті і обвинувачення

При кожній моїй поїздці в Україну та сусідні країни проявляються у мене нові та відновлюються старі враження та питання. Українсько-польські відносини останньою постраждали зокрема через агресивність польської сторони настільки, що один американський професор, якого я вважаю відносним полонофілом, недавно сказав мені приватно, що у тому відношенні поляки завинили, бо їм Україна потрібна для захисту і дружби. На Площі Ринку у Львові поляків ціле море людей. Правда, там туристи різні, з цілої Європи. На Львівському Личаківському цвинтарі великі групи, зокрема польських туристів. Однак, не дивно, бо, мабуть, не менше польських тлінних останків спочиває. Після української, мабуть, польська мова друга у Львові. Російську далеко менше чути.

По польській стороні у Перемишлі є Український Народний Дім у руках врешті Об'єднання Українців Польщі. Запущений, але у цьому випадку – це вина українців. Правда є виставка у вікні про Акцію Вісла. Через ріг на вулиці Пілсудського не більше 50 метрів знаходиться штаб шовіністичної, але владної Партії Порядок і Справедливість. Багато українців сьогодні у Перемишлі, є кафедра, церква, українські власники домів.

Десять років тому був я у Перемишлі, сьогодні польському місті у Костьолі Кармелітів босих святої Тереси на найвищому пункті Перемишля. Колись це була кафедра греко-католицька. У 2007 році, разом із відомим українським поетом Дмитром Павличком, раніше послом України у Варшаві, ми оглядали цей костьол та були вражені негативними написами грамоти в пам'ять польських вояків, які загинули з рук українських націоналістичних банд.

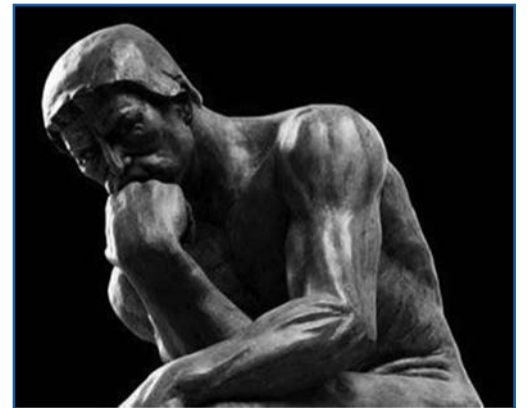
Пригадую, тоді і будучи Президентом Світового Конгресу Українців, я написав у цій справі до різних установ, до Римського папи Венедикта, до нашого Патріарха Любомира, до примата польської Римо-католицької церкви та до митрополита УГКЦ у Польщі з проханням вплинути, щоби кармеліти усунули ці написи, бо у церкві-костьолі не повинно бути обвинувачень, адже ж переважає прощення. Не було відповіді, крім від Патріарха Любомира, який єдиний погодився з моїм зауваженням.

У п'ятницю, 21 липня ц.р., я знов прибув до Перемишля та відвідав згаданий костьол. Шукав, але не міг знайти згаданих написів. Правда, інтер'єр костьолу був частиною у рихтуванні і, мабуть, якраз там, де висіли ці написи.

На другий день поїхав я до села Павлокоми, 50 кілометрів поза Перемишлем. Від 1-3 вересня 1945 року Польська Армія Крайова (АК) замордувала у тому селі 366 невинних людей, між ними літніх жінок і дітей. У Павлокомі є старий греко-католицький цвинтар, і в одному місці знаходиться спільна могила-пам'ятник цим жертвам.

(Продовження на 5 стор.)

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ

ПРО МОНОГРАФІЮ МАРАМОРОСЬКОГО СЕЛА РУСЬ-ПОЛЯНИ БЕЛИ СОНГОТТА

Село Русь-Поляни, Поляни, як називають тепер село, а по-румунськи Поєніле де суб Мунте (Poienile de sub Munte) – в північно-західній частині Румунії. Географічні координати, які проходять через село – паралель 47 50' північної широти та меридіан 24 30' східної широти.

Земельна площа села – одна з найбільших площ повіту, – начислює 29.336 гектарів.

Село Русь-Поляни, за населенням, одне з найбільших сіл повіту Марамуреша, за переписом 2011 року населення начислювало 10.073 осіб.

Перше документальне свідчення про Поляни датується 1353 роком.

У «Марамороських грамотах? XIV і XV століть, надрукованих у 1900 році д-ром Іоаном Мігалі де Апша, у грамоті від 14 травня 1353 року вже зазначається тут існування українців.

2003 року село Поляни святкувало 650 років від заснування, і в той час тут головою села був Бела Сонготт, автор теперішньої монографії.

Монографія про село Поляни (Poienile de sub Munte), по-нашому Русь-Поляни, або Поляни, вийшла з-під друку 2015 року – автор Бела Сонготт, техноредагування і світлини – сини автора Олександр-Крістіан та Адальберт-Стеліан, співпрацівники Анна-Стеліана (Зірка Бойко) та Олександр Сонготт (Видавництво «Марамороський край – Петрова (Editura Țara Maramureșului – Petrova).

Монографія села Русь-Поляни має багатий зміст:

- Вступ автора та передмова;
- Природні умови села;
- Історичний період села до Першої Світової Війни;
- Русь-Поляни між 1914-1945 роками;
- Село після Другої Світової Війни;
- Населення села;
- Політично-адміністративне організування;
- Економічна діяльність;
- Медицина, спорт;
- Духовне життя, освіта і шкільництво;
- Мистецтво, архітектура й народна творчість;
- Заслужені громадяни села;
- Враження гостей, які відвідували село, та співпраця з прикордонними місцевостями.

На закінченні – післямова та бібліографія.

Монографія начислює 317 сторінок (на румунській мові), надрукована в типографії Аска Графіка – Сігет (Țipar Asca Grafica – Sighetu Marmatei).

Автор цієї наукової роботи – син села, професор історії, випускник Клужького університету ім. Бабеша-Бойоя. Працював викладачем історії та географії в ріднім селі Русь-Поляни 45 років.

Сонготт Бело склав першу монографію села 1975 року, коли склав випускні іспити факультету.

На цій першій основній роботі складається теперішня монографія села Поєніле де суб Мунте (Поляни), до чого додав чимало зусиль, щоб розширити і вдосконалити свою роботу. Автор консультував широку бібліографію, загальні історичні роботи та статті про Мараморощину, про українське населення Долини Рускови, роботи, видані румунськими, українськими та угорськими авторами.

Також провів дослідження в різних державних архівах міст Бая Маре, Сігет, Вішеу де Сус і в місцевих адміністраціях. Багато інформації зібрав від старших людей села.

Про село Русь-Поляни, або Поляни, як вживають назву полянці, писали монографії

чи статті й інші односельчани, як Олекса Бевка з дочкою Христиною (Зебрелюк) і Штефан Бучута в різних своїх роботах і статтях надрукованих в союзних часописах, але Монографія Бели Сонготта більш ширша, наукова і з великим багатством досліджень.

Монографія села Поєніле де суб Мунте має велику цінність для села, для істориків і для українців Румунії і здобуде ще більшу вартість, якщо буде доповнений 11 розділ «Заслужені громадяни села» з більшою кількістю осіб, які принесли чи приносять велику честь селу. А ще більшу вартість буде мати, якщо буде видана і на українській мові і, чому б ні, також на англійській.

Поздоровляю мого односельчанина, друга Белу, за цю цінну Монографію нашого рідного села Русь-Поляни і раджу всім читачам цієї статті, щоб придбали собі цю книжку.

Не можу закінчити свою презентацію, без того, щоб згадати слово про Белу Сонготта, написану на четвертій обкладинці університетського професора д-ра Штефана Вішована, мого бувшого колегу ліцею:

«Книга пана професора Бели Сонготта дає своєму селу зразкову ідентичність, надзвичайний образ, де знаходяться мальовничі місця і надзвичайні люди...».

Степан БУЧУТА

БЕРЕЖІМ ТЕ, ЩО МАЄМО, – ПРАДАВНІСТЬ УКРАЇНСТВА!

Прийшов час тверезості, безперервної боротьби відродження нашої культури, зокрема мистецтва, всього, що є наше, українське: мову з її діалектами-бесідами, як компоненти національної української мови – мова великого і славного українського народу, його історію, традиції та обряди, мистецтво, народну науку, фольклор, святі храми з їхніми обрядами та духовною культурою. Навіть зберігаймо і наші старовітські рецепти української кухні, бо в останній час годують нас отруйними продуктами і ще, до того, чути: «Купуйте в нас, наші продукти, бо ваші мають якісь вигадані «ракові» елементи».

Без цього бережіння нашого українського, нащадки не будуть знати їхніх предків, їх історію, звичаї, обряди. Очевидно бачимо, з якою швидкістю нові інформаційні засоби виробництва, котрі поліпшують людське існування, а людина, незалежно від рівня

науки, знань, скоро пристосовується до нової техніки, до нових знарядь, хоч всі функціонують електронно.

Тому людина, поки ще не пізно, із великою швидкістю повинна докласти всіх зусиль для збереження прадавності українства, щоб знала своє минуле, свою еволюцію до сьогодення.

Колись і я думав захищати старовіччину, щоб гуцульські вироби не попали в злі руки, людям, котрі не знають оцінити автентичність, взагалі важливу вартість виробів, що вони вийшли з рук славних народних митців.

Щось і я зробив доброго, бо колекціонери, яким я допоміг зібрати автентичні предмети, дійшли у приватні виставки, приватні мікромuzeї, де б існували реальні умови для зберігання, консервування експонатів.

(Продовження на 10 стор.)

Юрій ЧИГА

НАШ СУЧАСНИК ПАН ЮЛІАН ЧОКАН

Рубрику веде І.П.-К.

Під таким заголовком веде рубрику пані Ірина Петрецька-Ковач у нашому українському часописі «Вільне слово», де працює редактором. Пані Ірина пояснює, хто може бути «Нашим сучасником». Це письменник, викладач, лікар, інженер, але й хлібороб. Думаю, що рубрика не обмежується тільки на згаданих вище професіях та занятях. Перед нашим сучасником поставлені завдання зберегти національну ідентичність передавати наступним поколінням все, що є наше, – українське.

Донеда в цій рубриці були представлені особи тільки з Марамороцини, і тому одні з українців думали, що ця рубрика адресується тільки українцям Марамороцини. Тому я, будучи в Бухаресті з нагоди Днів Європи, зайшов до редакції «Вільне слово», запросив пані Ірину пояснити детальніше про цю рубрику, і вона уточнила, що ця рубрика створена для всіх українців Румунії. Скрізь, де проживають українці, знаходяться особи, які відповідають критеріям рубрики, можуть появитися в рамках газети «Вільне слово» під заголовком: «Наш сучасник», або «Наша сучасниця».

Тому звертаюся до відповідальної особи рубрик «Наш сучасник», «Наша сучасниця» вмістити в одному з чисел часопису про пана Юліана Чокана як нашого сучасника.

Юліан Чокан народився 21 червня 1977 року в гуцульському селі Ульма Сучавського повіту. Мати Марія – викладач румунської та російської мов, батько – лісничий майстер. Початкову школу закінчив в рідному селі, а гімназійний цикл в Школі Н-р 5 міста Радівці. Послідували 4 роки курсантом Педагогічного інституту вищого закладу ім. Осипа Маковея м. Чернівці, де здобув Диплом учителя-спеціаліста для I-IV кл., а на підставі екзаменів з одних предметів одержав і спеціальність вихователя, так, як передбачав румунський закон про навчання: учитель-вихователь.

1988 року, на підставі іспиту, поступив до факультету філології Бухарестського університету – спеціалізація: українська-російська, який закінчує із Дипломом «Cum laude». В 1999-2000 рр. одержав стипендію для студій в Інституті «О. Пушкіна» м. Москви.

Між 2003-2004 р. знаходиться в мастераті Бухарестського університету та Академії економічних студій. Захищає дисертацію «Комунікація в бізнесі і російська культура», одержавши Диплом випускника.

В 2005-2008 роках знаходиться студентом в Open University London (заочно, спеціалізація Менеджмент, і одержує Диплом випускника.

Слово про професійну діяльність:

– ARCOM S.A. (CONBUCOVINA S.A., із місцем роботи у Москві, Малоаярославець - будівництво цивільне та промисло-

ве). Компанія з 2000 року – різні спеціальності, 1996-1998 – технічний перекладач.

– Компанія PACIFICO DRILLING and MINING LLP, Almaty, Kazakhstan (свердління і загальні ремонти нафтових вишок із 400 спеціалістами, 2004-2008 – менеджер (директор) адміністративно-комерційного відділу;

– ROMPETROL Group (Rominserv), Бухарест, Румунія (багатонаціональна нафтова компанія з 8000-ми робітниками різних спеціалізацій. З 2009 р. і тепер – генеральний директор в купівлі.

Професійні атестати

– Сертифікат «Projekt management» Codex, Румунія;

– Менеджмент персоналу – «Check Pont Central Asia» Almaty, Kazakhstan.

– Атестація з англійської мови – Internațional Language School «English First» from London UK;

– Атестація з англійської мови – «Inter Class Educational, Language center, Kazakhstan»;

– Autorizația, emisă de Ministerul Justiției pentru traduceri rusă/ucraïneană.

Професійні здобуття

– Член колективу менеджменту у Проекті Перебудови і Модернізації заводу рафінування Атирау, Казахстан. Він особисто брав участь у реалізації контактів для спорудження інвестиції Group Kazmunaï Gaz у Казахстані;

– Офіційний представник компанії Pacifico Drilling and Mining LLP на різних виставках нафтової і газової промисловості.

Пан Юліан – мовознавець. Як бачимо із атестатів, дуже добре володіє англійською, бо в Лондоні закінчив факультет Менеджменту в OPEN UNIVERSITY. Слов'янські мови для нього не є секретом, старається вдосконалитись в німецькій. Юліан – людина високої компетентності мультинаціональної нафтової компанії в Казахстані. Він – директор гуманних ресурсів. Має вповноваження компанії рекрутувати найвдосконаліших нафтовиків світу і встановлювати їм зарплату.

Юліан Чокан це тому 15 років збудував для сім'ї модерну квартиру в зоні Баняса.

Минулого року оженився. Його дружина – молдованка. Студіювала в Румунії.

Наш сучасник Юліан Чокан доказав, що і філолог має гарну перспективу у промисловій галузі через реконверсію професії або, просто, як філолог-мовознавець.

Юрій ЧИГА

Історичні міркування...

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Виписано імена і прізвища загиблих разом із датами їх народження. Щодо історичного окреслення просто написано кількість жертв, їх національне походження та дату трагедії. Немає обвинувачення, ким вони були вбиті.

Поруч того ж українського цвинтаря стоїть костюл. Біля нього стоїть пам'ятник 38 польським полеглим у роках 1939-45. Виразно написано, що вони згинули з рук українських націоналістів.

От подвійна мораль і філософія, а фактично – політика. Мабуть, не треба нагадувати, що і Перемишль і Павлокома сьогодні знаходяться у Польщі. Але треба додати, що при встановленню пам'ятника на українському цвинтарі у Павлокомі було владою заборонено писати, що 366 жертв були з рук АК.

На українському військовому цвинтарі на вулиці Пікулицькій у Перемишлі спочивають тлінні останки вояків Української Галицької Армії та Української Повстанської Армії, які загинули в селах Бірча та Лішні. На могилах немає окреслення, з яких рук погинули ці українські воїни.

На цвинтарі польських «Орлят» на Личаківському у Львові

написано, що вони загинули, захищаючи Львів без обвинувачення, тобто від кого. Подібно із цвинтарем Української Галицької Армії і Українських Січових Стрільців на Личаківському, вони спочивають без окреслення, з яких рук загинули. Ясно, тут відповідає українська влада.

Без сумніву, дві відмінні філософії двох християнських народів. Котра філософія краща? Питання відносне. Пам'ять і прощання – це пасивна політична постава і християнська мораль Нового Завіту, а обвинувачення агресивне відношення. Кажуть, в політиці і для самозбереження треба знати своїх ворогів. У християнстві треба натомість прощати своїм ворогам, як Христос, хоч він прощав, мовляв, їм, бо вони не знали, що робили і прощав після прохання прощення. Натомість, каже польський лідер Качинський, якого Польща з Дмовським та Пілсудським дійшла в Європу, що Україна з Бандерою до Європи не дійде. Зухвалість, безличність, але партія ПС сьогодні при владі у Польщі. Поляки зробили фільм при великому бюджеті та розголосі під назвою «Волинь», у якому по-рабськи приймали участь актори Театру ім. Марії Занковецької зі Львова. Головний режисер театру хвалив діло.

Мабуть, ми інші люди. Тема до пригаду. Маємо бути чемними, увічливими, пасивними, чи агресивними, захищаючи свої інтереси. Я не пропоную бути поляками, а тим більше москалями. До речі, ми і не спосібні на це. Мабуть, треба діяти по-християнськи, але з розумінням, що наші противники чи вороги діють інакше.

ЩОБ ТА СЛАВА НЕ ПРОПАЛА...

(До цьогорічного свята марамороських добровольців)

(Закінчення. Поч. у попередньому н-рі)

Ой гадаєш, люба мамко,
 Що я ся тут женю!?
 Ой я їду, люба мамко,
 У сирую земню.

Ой женюся, люба мамко,
 Беру з Ружинова*,
 Ой є в мені, люба мамко,
 Куля германова.

Ой на мої, мамко, свальбі
 Велика парада:
 Машинтвери ми гусяють,
 Канони позаду.

Близькість нових українських пісень до відповідних румунських на дану тему підтверджується, в нашому випадку, хоча б мотивом воєнного «весільного параду»:

Ție, mândră-ți cântă cucul,
 Dar mie-mi bubuie tunul,
 Ție-ți cântă păsărele,
 Mie – puști mitraliere.

Післявоєнних пісень-«новинок» даної фактури було багато. Один з варіантів цього типу 50-річної Гафії Коржук із Репеді налі-

чував понад 120 строф, але, на жаль, ніхто не записав його. Відрадно, що від неї записано інші пісні. В одній із них майже натуралістичним способом зображено глибоко хвилюючу картину смерті воюючого:

Як ся ввидів оден вояк
 На широком поле,
 Кровця з него бо потекла,
 Шие в боці го коле.
 Кровця з него бо потекла,
 Він махнув рукою:
 – Я не буду, рідна мамко,
 Більше із тобою!

Я не буду із тобою,
 Коло твої хати, –
 Кровця з мене бо істекла,
 А з тіла – букати!
 Кровця з мене бо істекла,
 А з тіла букати,
 Туй без свічки, без родини
 Мушу я вмирати.

Наскільки болісною б не була для матері втрата рідного сина, її переконання, що він пожертвувався за батьківщину, хоробро

охороняв її, викликає в наболілих материних грудях приглушену душевну рівновагу, самовладдя від визнання патріотичного подвигу її сина, а ці почуття та ж Гафія Коржук оспівує характерними для таких обставин образами:

А у траві зелененькій
 Файний цвіток цвиє,
 Ой ти не знаш, люба мамко,
 Як твій синок жие.

Ой ти не знаш, люба мамко,
 Як ся синок має,
 Як за свою батьківщину
 Кровцю проливає.

Умер вояк молоденький,
 Зорі вже забрякли,
 Як йго ім'я на хресті
 Сріблом написали.

Умер вояк молоденький,
 Йому банда була,
 Та велика громадошка
 Д-нему ся сходила.

Іван РЕБОШАПКА

ДІЯЛЬНІСТЬ МІСЦЕВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ...

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

Нарешті Степан Ткачук погодився закупити одну квартиру на вигідну ціну в місті Бая Маре, але тимчасово, не маючи грошей у бюджеті СУР, поклав я на початку з моїх власних грошей першу суму для підписання контракту (завдаток). Завершили оплатити за цю квартиру в кінці 2005 р. і в 2006 р. зорієнтувалися і закупили приміщення і для осередка Марамороської філії СУР, організації, яка має найбільше членів СУР, а в повіті найбільше число громадян українського походження (55% з усіх українців Румунії).

Я представив вам деякі історичні дані, щоб наші українці, а головні теперішні члени Ради СУР, зрозуміли, чому Баямарська муніципальна організація СУР має історичне значення і чому треба і надалі звертати більшу увагу для неї, а головні тоді, коли хтось приходить знадвору з організаційними справами Союзу, не треба, щоб обходив нашу організацію і щоб не представлялися перед повітовими адміністративними органами без представників організації міста Бая Маре. А також офіційні візити представників України до повітових органів не треба, щоб обходили нас (маю на увазі і представників Посольства України в Румунії). Надалі коротенько я б хотів ознайомити читачів нашого часопису «Вільне слово» про діяльність нашої організації.

Взагалі, діяльність організації вкладається в план діяльності повітової організації СУР, так що цього року було заплановано, щоб наші члени брали участь у різних заходах, організованих з нагоди зимових свят та на Міжнародному фестивалі українських колядок у Сігеті.

В приміщенні нашої організації відзначили «Міжнародний день рідної мови», а також тут, у Бая Маре, організували урочистості з нагоди 8-го березня, «Міжнародного дня жінок». З цієї нагоди ми відзначили 203 роковини від народження нашого славного українського поета та художника Тараса Шевченка, провели симпозіум на тему «Жінка і матір, висвітлені в творах Тараса Шевченка».

На пропозицію членів нашої організації, ми запланували організувати екскурсію для відвідання пам'ятників Тараса Шевченка в містах Сату

Маре і Сігету Мармаціей з нагоди проведення культурно-виховних заходів з нагоди вшанування пам'яті великого Кобзаря в Сігеті 26 березня 2017 р. В неділю зранку 11 членів Баямарської організації СУР вийшли в мікробуз і вирушили до міста Сату Маре, де нас чекав перший заступник Сатумарської повітової організації Василь Бучута з дружиною і ми разом поклали квіти до пам'ятника Тараса Шевченка, який був споруджений завдяки зусиллям пана Михайла Мачоки, колишнього голови цієї організації і підтримки Союзу українців Румунії.

В своїм слові подяки на відкритті пам'ятника Михайло Мачока висловився: «Особливо хочу принести велику подяку голові СУР, депутату Степану Бучуті, який весь час слідкував за розвитком подій і, безумовно, надав нам допомогу». Я розповів учасникам про спорудження пам'ятника і, як він був збудований у парку «Василе Лукачу», про скульптора Раду Чобану, і кілька разів мене запрошували до Сату Маре, щоб я висловив своє враження про бюст Тараса Шевченка.

Накінець ми всі разом заспівали пісню на слова Тараса Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий...», після чого вирушили в нову дорогу через Гуту – до Сігету.

У Сігеті наша делегація поставила квіти до пам'ятника поета Т. Шевченка, що стоїть в парку перед Українською православною церквою, поблизу адміністративного будинку мерії міста Сігету Мармаціей, будинку, який колись містив нашу Українську Середню Школу (в 50-их роках минулого століття) і де і я вчився у 8-ім і дев'ятим класах.

Після служби в церкві і після панахиди перед пам'ятником Комітет повітової організації СУР Мараморощини на чолі з його головою паном Мирославом Петрецьким пройшли урочистості з нагоди святкування пам'яті Великого Кобзаря Тараса Шевченка. Виступали хори: мішаний хор організації СУР Мараморощини, в складі якого входили хористи з Верхньої Рівни, Полян, Рускови під керівництвом пані проф. Джети Петрецької та Муніципальний камерний хор із Івано-Франківська.

Повернулися ми ввечері до Бая Маре із задоволенням, що весь цілий день набрались українського духу всією повнотою.

115-у річницю з дня народження Юрія Яновського (1902-1954) відсвяткували у Клуз-Напоці

27 серпня 115 років тому народився Юрій Іванович Яновський – уроджений інтелігент і представник роду Гоголів-Яновських (Микола Гоголь та Юрій Яновський – одного роду), майстер, проникливий мислитель, тонкий і невиліковно закоханий у море лірик, витончений романтик, вихований на кращих традиціях світової класики. "...Юрія Яновського не сплутаєш ні з ким", — відзначає літературознавець Борис Якубський. Це «один із найяскравіших представників неоромантичної течії», «романтик за світовідчуттям і стилем». Художні здобутки Яновського дають право фахівцям визнати його безсумнівним новатором в українській літературі першої половини ХХ століття. Він є одним із тих, хто започаткував романтичну течію та став одним з найвизначніших її представників в українській літературі того часу. Його ім'я належить до найпомітніших у той непростий період, його художня спадщина – мальовнича класика. Кращі з його творів перекладені і опубліковані в Болгарії, Німеччині, Польщі, Угорщині, Чехословаччині, Австрії, Італії, Франції.

Цю подію відсвяткували на заході, організованому у співпраці між відділом української мови та літератури при Клузькому Університеті імені Бабеша-Бойоя та місцевою повітовою організацією Союзу українців Румунії. «Ім'я Яновського у наші дні по праву відносять до списку найважливіших постатей свого часу», — зазначив доктор-лектор Іван Гербіль у вступному слові. Без сумніву, Ю. Яновський – це ще одна трагічна постать в українській літературі радянського періоду. Його відносять до митців так званого Розстріляного Відродження. Бо ж більшу частину свого творчого життя він був змушений вислуховувати критику нездар, виправдовуватись, підлаштовуватись під настанови кабінетних посередностей, писати на замовлення і навіть переробляти написані твори. А потім йому вручили Сталінську премію за відверто слабку з літературної точки зору річ – збірку «Київські оповідання» (1948). А це означало принизити, нарешті "прирівняти" його твори, художній стиль та ідеї, що завжди дуже відрізнялися, до ідеологічно-однакових радянських книжок.

У першій доповіді на румунській мові «Бібліографічний ескіз про письменника Юрія Яновського» Діана-Елена Янку розповіла про різножанровий творчий доробок письменника: поезії, оповідання, повісті та публіцистичні статті, 70-ть новел, 4-и романи, 7 п'єс, а ще кіносценарії. Вона виділила неповторні, високомистецькі роботи, які залишив по собі творець. Кращі з них називають «одкровенням», «оригінальним і тонким поглядом на світ». Промовиця підкреслила, що за 10-ть перших творчих років він написав свої найкращі твори.

Робота Діани, Марії Співалюк на тему «Життєвий і творчий шлях Юрія Яновського», яку зачитала пані доктор-лектор М. Гербіль, та переглянута документальна стрічка звернули увагу на те, що твори письменника присвячені вихованню базових елементів: гуманізму, любові до рідної землі та до рідної культури, поваги до простих людей. Саме тому низка його позитивних образів залишається взірцем і тепер, кращі твори письменника хвилювали і продовжують хвилювати.

У 20-х рр. минулого століття Ю. Яновський належав до тієї молоді, що групувалася довкола М. Хвильового. Як і інші, він підтримував його сміливі заклики «орієнтуватися на «психологічну Європу», прокладати самостійний шлях новій пролетарській літературі, плекати в собі творців, над усе цінувати мистецькі якості». Разом з йому подібними талантами він «відкривав нові теми, шукав нові форми, йшов незвіданими шляхами». Це він створив новий тип романної форми (роман у новелах) в українській літературі, розширив сферу української літературної мови. Для письмен-

ника головним був не стільки перебіг подій, скільки глибина психологічних і духовних мотивацій, вчинків героїв. Його «приваблювали яскраві характери, небуденні, екстремальні ситуації, у яких найвиразніше розкривалися людські риси». Сам письменник назвав себе поетом, який інколи пише прозу. Знавці говорять про нього і як про «тонкого стиліста з особливим чуттям слова, його відтінків і нюансів. Мова його творів вражає... синонімічністю лексики, ліризмом і тонким народним гумором». Нам надалась можливість це відчутти під час цитування членами СУР та студентами поетичних уривків із відомих робіт Яновського.

Особливе місце у доробку Яновського займають романи про громадянську війну. Така тема в українській літературі була порушена вперше. За формою – це величезні поеми у прозі. І його твір «Чотири шаблі» (1930) є саме таким. У рефераті «Ідейне та композиційне новаторство роману «Чотири шаблі» Ю. Яновського» Сара-Марта Деак говорила і про задум роману і його сюжетну лінію, його структуру, манеру і стиль письма, значення образів, про його символіку і поетику тощо. Твір вважають «по-справжньому щирим, чесним і правдивим». Ним автор започаткував в українській літературі новий різновид роману – роман у новелах. Тут він «опоетизував могутню стихію національно-визвольного руху в Україні» та «роздумує над тим, що ж одержав народ після переможних боїв під червоним прапором». Але тодішня партійна критика прикріпила до цього роману ярлики: «націоналістичний», «неправдивий», «наклепницьким стосовно тріумфальних дій Червоної Армії під проводом комуністів». Твір надовго було викреслено з української літератури, а перші видання заховані до спецфондів. Митця змусили виправдовуватися за переклади роману чеською і німецькою мовами та їх з'яву за кордоном. Та й цього було недостатньо: невдовзі Ю. Яновський написав «ідеологічно правильний» роман «Вершники» (1935). Практично тоді стався моральний злам творця, його духовна «смерть» та його таланту.

Студентка-першокурсниця і учасниця заходу Сара-Марта Деак пізніше зізналася: «На заході, присвяченому Юрію Яновському, було обговорено життя видатного письменника, аналіз творів... Та найголовніше: нам – студентам – і не тільки, – допомагають... глибоко зрозуміти його, проникнути у його світ, побачити поетичну красу його творів. У творі "Чотири шаблі", наприклад, мені імпоує думка, що неможливо сягати вершин без індивідуального світогляду, без палкого бажання змін. Крім того, сам Юрій Яновський має бути для молоді життєвим прикладом. Я все пригадую, як описує його нам Наталя Забіла: "Яка ж то була напрочуд приваблива людина!.. Стриманий і м'який, надзвичайно простий і привітливий у стосунках з людьми, з товаришами, скромний і вдумливий... Ну... це і є найкращий життєвий приклад, як на мою думку».

Літературознавець Галина Хоменко сказала про його авторський стиль таке: «Відтак чи не з перших спроб у літературі Яновський постає як письменник-таємниця»: «...Цей письменник належав до тих небагатьох, хто умів писати між рядків. Саме так і треба його читати – між рядків. То був його спосіб вижити». Безперечно, у творах Ю. І. Яновського так багато символіки і підтексту, багато натяків і недомовок. Але я б радила читати його, не звертаючи увагу на це. Роботи Ю. І. Яновський в першу чергу динамічні, бурхливі, живі і пройняті любов'ю. Просто читайте, його, відкривайте «свого» Яновського, шукайте своє бачення символів, і переконайтеся, як багато він спромігся сказати відверто. Як ото у романі «Вершники»: «Тому роду не буде переводу, в котрому браття милують згоду...» – і просто, і глибоко, і ніби до нас, теперішніх, звертається. Чи не так?!

ДЕНЬ УКРАЇНЦІВ В М. РЕШІЦІ І ХРАМОВЕ СВЯТО МІСЦЕВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

12-го липня ц.р. українська громада м. Решіці відсвяткувала дві згадані вище події. Багато українців із сіл Корнуцел, Копашиль, Зоріле, міста Карансебеш, прибули дещо раніше, направившись до української церкви Св. Апостолів Петра і Павла, де відбулося Храмове свято. Хочу згадати, що українська церква в м. Решіці збудована на гарному місці на

березі річки Берзави, вся кругом в зелені. Щоб вона так виглядала, багато працював парох церкви отець Петро Попович, родом із села Корнуцел. Спочатку був заснований парафіальний дім, де відбувалися літургії, служби, а після закінчення побудови церкви все проводиться в храмі. В цей момент вже все готове, іконостас дуже гарно змальований, бракує тільки розпис церкви. А віруючі села Корнуцел, як завжди, кожного року, приходять раніше, разом із ними і парох церкви отець Толя Лало, велике число молодих дівчат, жінок, мужчин, щоб бути присутніми на всіх відправах. Так що православні українці міста Решіці, парох церкви отець П. Попович з протопопом Іллею Албічуком, собор священників українських і кілька румунських відсвяткували храм церкви, знаючи, що церква єднає людей і допомагає зберігати ідентичність. У вівтарі служили багато священників – це той знак, що вони близькі один одному, чи українці, чи румуни. Після Божественної літургії всі відправились в храм, а потім всі українці, гості,

віруючі направились до іншого приміщення, де після обіду почалася друга подія – культурний момент: концерт. І українська громада мала нагоду послухати українські пісні.

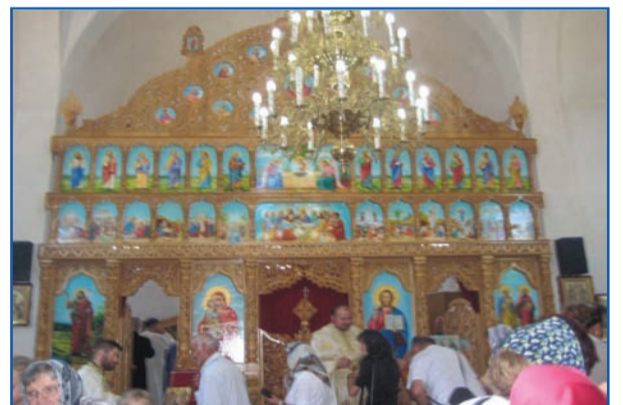
Організатори події СУР – голова Карашсеверінської організації п. Іван Лібер і голова місцевої організації Даніель Басараба. Виступали художні колективи Карашсеверінського повіту «Корнуцельський Барвінок», молоді «Барвіночки» і «Голос українців» м. Карансебеш. Під час цих виступів всі присутні сиділи за столом, за обідом, яким організатори угощали всіх. Художні колективи розвеселили українців, виступали з гарними піснями та гуцульськими коломийками. Інший момент, особливо чутливий: отець П. Попович представив українського художника м. Решіці Василя Поповича, розказав про нього, знаючи його добре, побачили його CD з першими картинами, різні пейзажі, картини, портрети, який бере участь на різних конкурсах, виставках,

змальовує іконостаси в українській церкві. Цей момент вплинув на наші душі, залишив глибокий ефект, гарні почуття, і я трохи пізнала його, життя, роботу, але про це напишу іншим разом.

Дай Боже, щоб такі події, культурні, духовні, організувалися частіше, адже вони приносять тільки добра, велику користь, порозуміння, добрі ідеї, думки на благо нашим українцям.

Текст і фото
Анна БЕРЕГІЙ

У ВИШАВСЬКІЙ ДОЛИНІ ПРОЗВУЧАЛА УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ

Щорічна програма культурно-виховних подій Марамороської повітової організації Союзу українців Румунії в цей період дуже насичена. Деякі учасники з Марамороцини брали участь на події, що відбулася в Банаті в селі Копашиль Карашсеверінського повіту. Там брав участь Лужанський колектив «Веселка» на чолі з проф. Анною Самбор, яка зуміла скласти гарний колектив. Як голова Союзу українців Румунії Микола Петрецький, так і вони старались добратися якнайшвидше до Марамороцини, щоб бути учасниками і на культурній події в селі Вишавська Долина, де в неділю, 23 липня 2017 р., проходило «Свято української весільної пісні», організатором

якого була пані проф. української мови Ледія Співалюк.

Всі учасники, які могли виступати на сцені, збудованій на полі між залізницею та Будинком культури, старалися діяти

раніше того, як мала початися подія.

І громада села та діти зайняли собі місця у холодку, ховаючись від спеки, яка інколи припинялася завдяки хмаринкам.

Після прийняття гостей з хлібом-сіллю пані Ледія Співалюк, голова місцевої організації СУР і голова жіночої організації СУР, запросила на сцену голову СУР, депутата української менишини пана Миколу Петрецького, голову Марамороської повітової організації СУР пана Мирослава Петрецького, почесного голову СУР Степана Бучуту та голову Бухарестської організації СУР пані Ярославу Колотило – дочку села.

(Закінчення на 13 стор.)

Степан БУЧУТА

Посол України в Румунії Олександр Баньков вручив вірчі грамоти Президенту Румунії Клаусу Йоханнісу

29 червня 2017 року відбулась церемонія вручення Надзвичайним і Повноважним Послом України в Румунії Олександром Баньковим вірчих грамот Президенту Румунії Клаусу Йоханнісу.

Після офіційної частини відбулась бесіда Посла Олександра Банькова з Президентом Румунії Клаусом Йоханнісом, в ході якої глава румунської держави підкреслив зацікавленість Румунії в активізації українсько-румунських відносин по висхідній в атмосфері дружби і партнерства, на основі досягнутих домовленостей з Президентом України Петром Порошенко.

З румунської сторони було висловлено задоволення у незмінній підтримці Румунією територіальної цілісності та суверенітету України.

«СПІВЖИТТЯ» – ХХІV

16.07.2017 р. в Будинку культури міста Радівці (Сучавський повіт) відбувся ХХІV-ий випуск Міжетнічного фестивалю «Співжиття». Фестиваль був започаткований у Марицеї в 1994 р. Сім випусків відбулося тут, після чого Фестиваль організували і в інших місцевостях, але ХV-ий випуск відбувся в Марицеї. Кажуть, що ХХV-ий випуск відбудеться знову в Марицеї 2018 р., та я думаю, що ні. Чому? Тут треба багато дечого сказати. Може, іншим разом? Повернемося до Радівців.

Дамо Цезареві те, що є Цезареве, а саме: великі зусилля доклали пан Ілля Савчук, голова організації СУР – Сучавський повіт та пан Василь Паскаріу, голова Радівецького СУР. Тут треба правду сказати, що вони добре попрацювали!

Ось, що сказала пані префект Мірела Адомніцей: «Я українка із села Калинешти-Енаке, яка стала префектом Сучавського повіту. На Сучавщині живуть понад 10 національностей у мирі і злагоді. Якщо Фестиваль дійшов до ХХІV-го випуску, це означає, що протягом років багато людей доклали для

цього великі зусилля!».

Виступали також Віктор Григорчук від Яської організації, Казімір Лонгер від Союзу Поляків Румунії, Антонія Георгіу, голова Демократичного Форуму німців, та ще багато інших. Всі дякували СУР за фінансову підтримку.

Ось і ансамблі, які виступали на фестивалі: ансамбль Вишавської Долини – Мараморощина, який виконував стародавні українські пісні, Вокальний гурт «Полонинка» з Палтіну з гуцульськими піснями.

З Радівців виступали: Фанфар, вокальний гурт, яким керує панотець Іван Волощук з греко-католицької церкви, а також Ансамбль Сеньорів.

Наприкінці фестивалю виступала солістка Феліція Облезнюк, яка виконала цілу низку гуцульських пісень.

Мій матеріал досить коротенький, щоб редакція змогла опублікувати кілька фото. Одна фотографія робить більше, як 100 слів!

Хвала організаторам! Хвала фінансовій підтримці СУР!

Але ж... треба зробити і кілька зауважень.

В останні роки чомусь фестиваль «Співжиття» відбувається якось «підпільно». У повітових газетах не дають жодні повідомлення про подію, не запрошують телебачення, ні центральні, ні місцеві телебачення. Чому? Хто на це зможе відповісти?

Все-таки, я щось забув: про сюрприз у зв'язку з фестивалем. Був і отець Михайло Кобзюк із Дарманешт, який співав, маючи за акомпанеаторів пана Віктора Ману, акордеоніста-українця, і одного німця.

Текст і фото
Миколи КУРИЛЮКА

Поляки виступали з танцями, ідеться про ансамбль «Мала поляна».

Вокальний гурт «Едельвейс» німців з Гура Гуморулуй проспівав надзвичайні німецькі пісні.

З Мілішівців виступав ансамбль «Буковинська ружа» – солістки, вокальний гурт, танці.

Із Ізвоареле Сучевей виступав гурт «Джерельце».

Сюрприз зробили самодіяльні артисти з Рогожешт та Кіндешт (Ботошанський повіт): солісти, фанфар, танці. Тут треба похвалити голову Ботошанської сурівської організації з центром в Рогожештах пана Віктора Симчука!

Карашсеверінські українські діти в пошуках новин повіту

Якщо давні карашсеверінські українці порозбігалися по різних місцях Банату чи Ардялу в пошуках роботи для виживання їхніх сімей, то сьогодні їхні внуки чи правнуки, будучи учнями, розбігаються різними територіями для пізнання околиці, в якій вони живуть.

Так сталося і 10-го червня ц. р., коли частина українських дітей Карашсеверінського повіту відвідали велику частину цього краю.

Прогулянка не була випадковою. Ця подія була запланована ще наприкінці минулого року разом зі всіма заходами СУР.

Тому ранком 10-го червня ц. р. на підставі обдуманого списку 45 дітей під керівництвом професорів та керівників повітової організації СУР зайняли місце у просторому автобусі фірми «Надіна» з Карансебеша, поїхали побачити простори повіту Карашсеверін.

Природа Карашсеверінського повіту – різноманітна, ніколи не можна насититися нею.

Автобус рушив і понад 100 очей почали слідити за різним рельєфом. Як покинули територію міста Карансебеш, то не спускали очей ні з лівого, ні з правого боків, оцінюючи то букові, то смерекові або мішані ліси. Більшість дітей бажало знаходитися у цих лісах для того, щоби побачити різні рослини, різні звірини у тих безконечних лісах.

Як у карашсеверінських українців, гриби є однією з важливих страв. У розмовах «туристів» було чути: «А скільки тут, чи там, грибів?». Так визираючи гори і підвали європейської дороги, не бракував сюрприз: курорт «Біле Геркулани».

Тут, у цьому місці, вони, екскурсіоністи, повинні добре відчуватися, думали керівники, як уч. Оля Мачан, голова Копашильської організації СУР, учителька Віолета Яремчук, учителька Симона Свистак, голова Корнуцької організації СУР, Маріка Блаж, голова Карашсеверінської жіночої організації, член повітового комітету СУР.

Для того, щоби екскурсіоністи відчувалися добре, було влаштовано купатися до певної години.

Діти добре відчувалися: купалися, бризкалися, кидалися у воду, кричали, співали.

Час минав, а прогулянка ще не готова. Тому керівники дали старт і діти скоренько були в автобусі. У продовженні діти оцінювали природу. Чим далі, тим більше для них новин.

Ось наблизилася територія з широким простором, де стоїть вода.

Тут діти бачать розлив Дунаю, бачать рибалок, які не мають терпіння, поки до них наблизиться риба, бачать гарне, нове місто Оршо́ва.

Тут учительки по групах розповіли, як було збудоване місто Оршо́ва, де знаходилося давнє місто Оршо́ва, і так само про острів Адакале, якого вже немає.

Тут, у місті Оршо́ва, всі екскурсіоністи пообідали, а потім послідувала приємна подорож на пароплаві. Тут, на пароплаві, увага керівників була набагато побільшена. Діти визирали і дивувалися, бачачи всілякі цікаві береги. Їх цікавило, як пароплав працює, чи можна побачити рибу та багато

інших цікавостей.

Пароплав віз екскурсіоністів не на дуже велику відстань, але охоплені території були цікавими для них.

Побачивши місцевість Казани, для дітей було дуже цікаво. Хоча відстань, яку здійснено на пароплаві, не дуже велика, але діти знайшли багато там цікавого, і ставлять дуже багато запитань: а як ті береги приблизилися? І т. д.

З пароплава діти бачили природу і місцевості на обох берегах.

Інший сюрприз був для дітей, коли вони побачили величезну голову Децебала на скелі. Тут теж виникло величезне число запитань.

Вечором пізно екскурсіоністи приїхали додому. Вони трохи змучені, але цілими днями ставили між собою безліч запитань...

Іван ЛІБЕР

БЕРЕЖІМ ТЕ, ЩО МАЄМО, – ПРАДАВНІСТЬ УКРАЇНСТВА!

(Продовження. Поч. на 4 стор.)

Правда, може, краще було, коли ті речі знайшли місце у музеї села, школи або в якійсь приватній колекції на селі, звідки походять, там, де були вироблені, даючи можливість популяризувати майстра, з якого рук вийшов предмет.

Мати музеї старовини в школі – це дуже важлива і красива справа для розгортання у 7 років історії, народознавства, мов та інших предметів.

От і я коротенько розкажу, як я дійшов викладати урок румунської мови та літератури. Мабуть, у 5 класі, за календарним плануванням, була тема: вірш «Вуніса» Barbu Ștefănescu Delavrancea. За ходом уроку – пояснення незнайомих слів і читаю дітям такий

вираз із однієї строфи цього вірша:

«Toarcea fus după fus...».

Запитую діточок (розмова йшла на румунській мові): – Поясніть слово «toarcea». Скрізь тишина. Хто може перекласти це слово на українську мову? Знову ніякої відповіді. Беру веретено в руки і починаю прясти. Продовжую розмову:

– Ви бачили когось, щоб робив те саме, як я вам продемонстрував?

– Так. Моя бабка вмє це робити, моя теж і т.д., але не знають назву роботи. Тоді знову пояснюю, що така робота називається «а тоарце, тоарце», а на українській мові: «прясти». Так само сталося із словом «fus». Ніхто не знав, а я знову взяв веретено в руки і сказав: «Цей предмет називається, по-румунськи «fus», а по-українськи «веретено».

Для пояснення слів я запросив діточок до музею школи.

Занепад різних ремесел на селі довів до зникнення слів, специфічних кожному ремеслу.

Шкода, що одні давні ремесла зникли. Нам ще треба вишивки, кушнірства, ткацтва, виготовлення домашнього полотна, виготовлення взуття, здорове і гарне, так, як то було давно. Тепер і в місті вже дуже трудно знайти ательє для ремонту взуття.

(Далі буде)

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує й терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ПАНІ АННА МАЛЯРЧУК-ЦІПЛЯ

Народилася пані Анна 14 грудня 1936 року у великому українському селі Кричунові, що на Мараморощині.

Дитинство провела у рідному селі, а також тут же закінчила і початкову школу.

V-VII класи закінчила у місті Сігеті, після яких поступила у педагогічний відділ цього ж міста.

Тоді там викладали кращі українські професори: Роман Гордийчук та його дружина Ольга, Михайло Митринюк, Оріся Хортик, подружжя професорів Онищуків – Олександри та Дениса.

В 1956 р. закінчила педагогічну школу і почала працювати в іншому великому українському селі – Верхня Рівна. Директором в той час там був уже покійний учитель п. Кімпан.

Також у 1956 році молода, гарна дівчина одружилася зі своїм односельчанином – Юрієм Ціплею.

Через кілька років їхня молода сім'я збільшилася: у них народилося троє діточок – два хлопчики, а вже потім і донечка.

Діточки ошасливили молоду, гарну сім'ю.

Це були: Юрко та Маріус, а через кілька років і донечка – Доріна-Таня.

У рідному селі збудували собі хату та багато працювали по хазяйству, обробляли землю.

Пані Анна працювала у школі 34 роки.

Її любили маленькі учні та поважали їхні батьки, бо вона знала по-материнськи поводитися зі своїми учнями. Також завжди тримала зв'язок із їхніми батьками.

Часто у її класі старші учні з педагогічної школи міста Сігета, майбутні вчителі проводили практику. Ще й тепер згадує собі, як вони ходили, співаючи, з гуртожитка до школи, всі рядочком, як вчилися грати на мандолінах під керівництвом покійного професора Михайла Митринюка.

Тепер ошасливили її внуки; від сина Юри – внучка Анна-Марія, яка живе у місті Петрошань і працює психологом.

У сина Маріуса – дівчина Андрея; вона працює у медичній галузі.

Донечка Доріна-Таня гордиться своїми дітьми: Анною-Марією-Біанкою, яка закінчила факультет у Сігеті, працює бухгалтером. Василь-Флорін – працює в лісокомбінаті – виробляє меблі. Марія-Мірабела – продавщиця у великому Маркеті. Войкіца-Михасла закінчила лицей та працює бухгалтером.

Бажаю такій гарній, великій родині міцного здоров'я, людського щастя і всіх благ!

Марія ЧУБІКА

Перші феміністичні нюанси на Західноукраїнських землях

Аналізуючи історію людського суспільства, можна побачити, що жінку вважали найчарівнішим та найлагіднішим сотворінням. Її звеличували до статусу ідеала, божества, адже майже всі культурні надбання людства були створені через жінку, бо вона надихає чоловіка на прекрасні, благородні та мужні поступки, допомагаючи йому розкритися та розвиватися самому.

Багато часу вважали, що вона може лише надихати, а не самореалізуватися. Впіймані в кайдани, яких важко було позбутися, жінки крок за кроком відвойовували свої права. Спочатку жінка заявила про свою волю кохати того, кого велить їй серце, потім відстоювала свої права в сім'ї, а незабаром на перший план вийшла потреба активної участі в суспільному житті.

Все більше жінок відмовилися підкорятися умовам суспільства, де домінували чоловіки, критикуючи соціальні умовності та їх безглуздість. Так народився фемінізм, який виник як бунт проти меншовартості, яка характеризувала сприйняття жінок в патріархальному суспільстві.

З середини XIX століття почали активно поширюватись на Україні ідеї емансипації. Появляються публікації про тодішнє бачення ролі жінки у суспільстві, її становище в інших країнах та про поширення жіночого руху.

Як заявляє літературознавець О. Рибак, жіноче питання зосереджувалося «на проблемі морально-етичного сприйняття жінок у суспільстві, на потребі підвищення їх культурно-освітнього рівня, але значно менше на проблемах соціалізації у виробництві та на політико-правових аспектах жіночого рівноправ'я».

Основоположницею жіночого руху на Західноукраїнських землях вважають письменницю і громадську діячку Наталію Кобринську, яка об'єднала чимало патріотично налаштованих жінок у жіночі товариства, які організовувалися у Галичині і на Буковині.

Активними учасницями жіночого руху були передусім прогресивні письменниці Євгенія Ярошинська, Ольга Кобилянська, Дарина Полотнюк, Олена Пчілка, Леся Українка, Костянтина Малицька, Сидонія Никорович-Гнідий, Софія Русова, Марія Домбровська, Софія Окуневська та ін.

Жіноча доля, боротьба за права жінки, за її рівноправність з чоловіком, стали тією проблемою, якій Кобринська вирішила віддати свою енергію і талант. Найбільший вплив на її формування як ідеолога жіночого руху мала робота Д. С. Мілля «Про підпорядкування жінки», класичний твір ідеології фемінізму.

Відзначаючи вагомий внесок Н. Кобринської у розвиток українського суспільства, Софія Русова писала про те, що вона «відкрила нове джерело культурних скарбів для свого народу, закликала галицьке жіноцтво скинути з себе кайдани темноти, економічної залежності, моральної пригнобленості, сміло йти до знання, до духової й економічної незалежності, й на цьому шляху виявити усі свої до того часу приспані творчі сили та нести їх на добро свого народу».

(Далі буде)

Беатріса ПОПОВИЧ

III. ТВОРЧІ ПОЧАТКИ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ ЗЛИВАЮТЬСЯ В РУСЛО ПРЕДВІЩЕНОЇ „ЦАРІВНИ”

З КИМПОЛУНГУ ПОЧИНАЮТЬСЯ ШЕДЕВРИ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

(Слідами життя і творчості української Царівни на Південній Буковині)

(Продовження з числа н-р 7-8/2017 р.)

Після наших мандрівок по розкішному гірському місті Кимполунг та по схилах пишних гір Рунгу, Магури і навіть Божих Каменів, покритих густими смерековими лісами, ми майже не відчувались гостями цих чарівних місць, а своїми, бо ж де ми не вступали, – я з паном Володимиром, – по магазинах, книгарнях, в музей та бібліотеку, чи то в колишню греко-католицьку українську церкву (сучасна румунська православна церква), або в адміністративний відділ, – скрізь нас приймали як близьких, з лагідними усмішками і доброю волею, стараючись розв’язати наші потреби та зацікавленість. Щодо гір та лісів, там відкритість – безмежна, місце душевної насолоди і відпочинку, ласкавого сонця, зелені і чистого повітря, краси, пташиного співу і дзюрчання потоків та річок, небесної гармонії між небом і землею. З нашої турбази місцевого готелю, що розташований ліворуч річки Молдови, прямо перед долиною Суходолу, між центральною горою Рунг та Бодя, вранці видно, як світле сонечко присвітлює білі скелі Божих Каменів, яких ми відвідали таки вчора, хоч простелявся там густий, майже неприступний холодний туман. Задивляємося сьогодні в даль небесних дзеркал, які стережуть Верховину, звідти кругом по обчинах Буковини, де поміж них лунають Божі співи столітніх літургій святих монастирів династії Св. Стефана Великого, від Ватра Молдовіци до Гумору та Воронецу, Сучевіци, Путни та Радівецької Богдани, в якій спочивають предки Стефана, засновника Молдавії.

Скрізь на цій території відчуваєш подих землі-святині Буковини, на яку вторгнулись австрійки по „зелене золото” в кінці XVIII-ого століття і розпочали „битву” проти зелених Карпат, про яку ми писали за однойменним шедевром О. Кобилянської, використовуючи наємників, як доказує письменниця. Гадаю, звертаюсь до мого друга, що більш болюча боротьба велась між людьми, які переживали колонізаторську драму з рядів населення, захопленого Австро-Угорською Імперією, зокрема українців та поляків, спрямованих на Буковину шукати кращої долі. Кимполунг, багата гірська околиця на мінеральні копалини та зелене золото, став неабияким адміністративним центром Імперії, якому приділяв увагу самий цісар Франц Йозеф, але, на жаль, рівень життя був розкішним тільки для колонізаторів:

– Пане професор, ви готуєте зараз третій том німецькомовної прози Гірської Орлиці, чи не могли б пояснити дещо цікавого про Кимполунг з соціально-економічної точки зору і, може, гуманітарної, про долю наших емігрантів.

– Якраз з цих точок зору німецькомовна творчість Ольги Кобилянської, яка не була друкована – цікава, – зауважує пан Володимир Антофійчук, – і навіть художньо-стильові початки вартують уваги спеціалістів.

(Далі буде)

Іван КІДЕЩУК

ХОРУ «РОНЯНСЬКІ ГОЛОСИ» З ВЕРХНЬОЇ РІВНИ – ВЖЕ 68!

Рік за роком минає. Час не стоїть на місці. Хотілось би його спинити тоді, коли ми щасливі, чуємось добре, маємо успіх, а коли негода, щоб пройшов скорше. Але такого не буває. Залежить від людини, як вміє шанувати успіх, добро і обминати невдачу.

Ніби недавно ми відсвяткували 60 років від заснування хору «Ронянські голоси». Відсвяткування було величне, чудове. Брала участь гості із області, Бухареста і України. А також артистичні гурти із Марамороцини, Буковини, Тульчі, Банату і України. Була представлена Монографія хору на двох мовах (українській і румунській) під заголовком «Український хор – Ронянські голоси» («Corul ucraïnean «Vocile Ronei») під підписом Іляна Дан. Разом із хором виступав танець «Соколи», який виконав три українські танці.

Хоч оновлений молоддю (вони ж і танцюристи), продовжував свою родючу діяльність. Молоді хористи, бувші учні, стали студентами у Клужі, де створили свій артистичний гурт, але виступали і далі виступають із хором «Ронянські голоси», з танцями. З часом вони закінчили вищі студії, одружились. І тут наша диригентка (вже понад 15 років) пані проф. музики Джета Петрецька заснувала молодий гурт танцюристів «Соколята», з яким виступає. Хор обновила учнями з ліцею, а в останній час кілька разів поповнила хор групами дівчат із «Руцанки», а також із групою мужчин із Полян.

За останні роки хор під проводом Дж. Петрецької концертував у всіх українських селах Марамороцини, у Сігеті і Бая Маре, у місцевостях Буковини, Банату, Тульчі, Бухареста, Яс, Ботошан і за кордоном в Україні і Польщі.

І цього року хор «Ронянські голоси» села Верхня Рівна під майстерним проводом проф. Джети Петрецької виступав кожного місяця з нагоди культурних заходів,

організованих Союзом українців Румунії. Так, 15 січня 2017 р. в Сігету Мармаціей на Фестивалі Колядок та Зимових Обрядів Українців Румунії хор виконав кілька українських колядок.

Теж у Сігеті, 25 лютого, з нагоди Міжнародного дня Рідної мови (21 лютого), хор «Ронянські голоси» виступив із букетом українських пісень.

На відсвяткування українського генія Т. Г. Шевченка, яке відбулося біля погруддя Т. Шевченка у Сігеті, хор виконав пісню «Рева та стогне Дніпр широкий» на слова Т. Шевченка і пісню, присвячену йому, Шевченкові, «Де Канівські кручі». Тут виступив ще і камерний хор «Галицькі передзвони» з України.

Місяць травень 2017 р. був найбагатший на культурні події в Марамороцині. Хор брав участь на всіх подіях. Якщо на події «Гуцульська міра» в селі Бистрий, 13 травня 2017 р., і на події «Пісні і танці в Руцанській долині», 28 травня, хор представився із українськими народними піснями у супроводі акордеоніста Миколи Гріжжак, то на «День ветеранів» із Полян, 14 травня, хор представив військові пісні, присвячені героям, упавшим у війні.

(Продовження на 13 стор.)

Іляна ДАН

У ВИШАВСЬКІЙ ДОЛИНІ ПРОЗВУЧАЛА УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ

(Закінчення. Початок на 8 стор.)

Кожний виступаючий на сцені висловив свої коротенькі промови, стараючись похвалити організаторів та учасників цього свята. Після відкриття на сцені виступали ансамблі з Вишавської Долини, Реміт, мішаний хор «Ронянські голоси», «Легіні» з Полян, «Дівчата з Рускови», які співали разом із Ронянським хором під проводом пані проф. Джети Петрецької, а також виступали легіні та дівки окремо. Прекрасно виступали учасники ансамблю «Полонинка» із Палтіну Сучавського повіту, з яким прибув голова Сучавської повітової організації СУР проф. Ілля Савчук.

З гарними стародавніми піснями виступили жінки і один чоловік – член ансамблю «Веселка» із Луга, сусіднього села, що над Тисою. Виступили гарно Краснянські дівчата на чолі з головою місцевої організації СУР паном Юрієм Мочерняком.

Завершили «Свято української весільної пісні» члени Ансамблю народних інструментів із Верховини Івано-Франківської області України.

Продовжилося свято і за столом у залі ремонтваного Будинку культури, директор якого вишовельський Микола Марічек.

На святі брали участь голови місцевих Організацій СУР Марамороського повіту: Штефан Кіфа, Пинтя Марічук, Іван Гриченюк і Василь Пасинчук – перший заступник голови СУР.

Юра Мочерняк з Красного старався нам здогадати, що на слідує неділю відбудеться культурна подія в його селі і запросив нас всіх брати участь на цьому заході.

(Село Красний, як і Вишавська Долина, належать до громади комуни Бистрий).

Хочу згадати також, що ще раз у Вишавській Долині пролунала українська пісня по-гуцульськи, по-полянськи, по-гайнальськи, по-рущанськи, по-ровенськи, аж так, що українці з правого берега Тиси могли танцювати в селі Хмилевім, а поїзди, які проїжджали із Сігету до Бухаресту, чи Тімішоари, могли ставати, а люди могли набиратися українського духу.

Вітаю організаторів!

ЛІКАР

– Панночко, вам скільки років?–
Лікар запитав Христину.
Нам в лікарні треба знати
Про кожну дитину.

– Мені вже двадцять минає,
Роки не можна спинити,
Біжать так, як дикі коні,
Не буду лічити...

– А чому ви не сказали,
Щоби вухо моє чуло,
Що вам в селі Негостині
Тридцять вже давно минуло...

– Я дуже, дуже дивуюсь,
Й хочеться вас запитати,
Звідки, лікарю, й від кого
Ви цю правду могли взнати?

БАБА ЗУБ

– Баба Зуб тебе хвалила,
Що ти не є слабоумний,
Казала, що в Негостині
Ти з усіх є найрозумний.

Тому я тебе й питаю,
Тут, край шанцю, у це свято,
Чому в нас, в нашій країні,
Розводів є так багато?

– Це не важко, Мотре, знати,
Ми ж у школі не зле вчилися,
Розводяться нині пари
Це тому, що одружились.

Не чуються в гнізді своєму,
Як любов біля ікони,
Але летять в чужі гнізда,
Як в зимові дні ворони.

НА ДЕНЬ КОХАНОЇ

– Що ти, люба, би хотіла
В своїм сонячнім покою,
Щоб я купив у Парижі
Для тебе на днину твою?

– Я так дуже би хотіла
Щось для пальчиків чудесних,
Щось для вух моїх маленьких,
Може, б зір приніс небесних?

Я так дуже би хотіла,
Щоб з Москви, чи з Пірінеї,
Ти приніс мені на день мій
Підходяще щось й для шиї.

– Я порозумів, що хочеш,
Все сказала ясно, Нило,
Хочеш для твоєї шиї,
Мотуз з конопель і мило...

Михайло ВОЛОЩУК

ХОРУ «РОНЯНСЬКІ ГОЛОСИ» З ВЕРХНЬОЇ РІВНИ – ВЖЕ 68!

(Закінчення. Поч. на 12 стор.)

Хор «Ронянські голоси» має в той самий час радість і смуток. Радість, що її член, добрий хорист, став депутатом у Парламенті Румунії, пан Микола Петрецький, голова СУР, і смуток, тому що він тепер дуже зайнятий і хор втратив найкращого баса.

Щоб доповнити «Монографію хору» – продовження, я відвідала учительку Марію Кімпан, яка із своїм чоловіком

Юрою Кімпаном жили і працювали у Верхній Рівні і брали активну участь у культурній праці. Пані мені дала кілька фотографій із того часу. Я постараюсь надіслати вам дві: 1. Хор із Рони, виступаючи у коридорі школи у 1955 році – директор Юра Кімпан і дівочий танець із 1961 року. Якщо можна буде поставити і фото теперішнього хору «Ронянські голоси», і танцювальний ансамбль «Соколи» – щоб їх могли порівняти. Успіхів надалі хором «Ронянські голоси»!

◆ Е Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Ч ◆

ЩО НЕ МІСЯЦЬ – МИ ТАЛАНТИ!

Що не місяць, у нас, українців Румунії, – події для вас, учні та студенти! І це події, організовані Союзом українців Румунії для відродження української культури, для відродження українства в Румунії. На цей раз в Бухаресті пройшло преміювання найталановитіших наших учнів і студентів – «Юні українські таланти Румунії».

Подія була задумана головою Комісії з питань культури при Союзі українців Румунії у співпраці з членами цієї Комісії в складі: Михайло Трайста (голова), Анна Самбор (заступник голови комісії), Іван Кідещук (секретар) та членами - Анною Березій та Георге Мунтян. Пропозицію підтримали – голова СУР, депутат Микола Петрецький та схвалено і затверджено Радою Союзу українців Румунії.

Конкурс охоплював: Літературу, Живопис, Вокальне виконання, Інструментальну музику.

Нелегким було вирішення конкурсних комісій і встановлення кращих з кращих.

І так, Комісія з літератури, в складі Михайла Михайлюка, Івана Ковача, Миколи Корсюка, Ірини Мойсей та Міхаєли Гербіль, дала свої оцінення і, за середньою оцінкою, були встановлені переможці:

– I-е місце, в групі 10-13 років (5-8 класи), – Наташа ШОЙ-МАН за прозовий твір «Пригоди мого дитинства»;

– I-е місце, група 18-30 років, – Кріна ГРІНЬ за прозові твори «Різдвяне бажання», «Віщій сон», «Посмішка» та «У мене дві рідні мови» і за поезії «Зимові свята», «Кохання» та «Моя мова»;

II-е місце, група 10-13 років, – Ясмiна ТЕРЕЛЯ з творами «Зустріч зими» та «Різдвяне відчуття»;

II-е місце, група 18-30 років, – Сара ДЯК з поезіями «Видно край далеко за горами» і «Неначе синьо-чорне небо впало»;

III-є місце, група 10-13 років, – Фабіян ПОПОВИЧ з поезіями «Весна» і «Тане сніг»;

III-є місце, група 18-30 років, – Юліан ТАТАРІУ – за поезію «Мрія»;

(Продовження на 15 стор.)

І.П.-К.

Фото М. ГРІНЬ

Виступає головний редактор часопису «ВС» письменник Іван Ковач

Ансамбль «Червона Калина»

Виступає організатор події письменник Михайло Трайста

Як вітаються в різних країнах світу?

◆ Традиційне вітання в Таїланді - називається "Вай", при якому складені разом долоні прикладаються до голови або грудей, причому положення рук і тривалість всього жесту визначається соціальним становищем того, кого вітають: чим значніший статус персони, тим вище піднімаються долоні, і тим довше триває "Вай". Походження цього жесту глибоко сягає своїм корінням у далеку історію держави. На відміну від прийнятого в європейських країнах рукостискання, в тайському суспільстві вітаються на значній відстані один від одного, притискаючи долоні до грудей і трохи схиливши голову.

◆ У Греції люди бажають один одному здоров'я. А їх стародавні родичі вітали один одного словом «Радуйся!».

◆ У древньому Єгипті під час короткої зустрічі жителі ставили запитання: «Як ви пітнієте?»

◆ У Європі та Новій Гвінеї поширений звичай вітатися без слів, просто піднімаючи вгору брови. Тільки на

материку цей жест використовують, вітаючи друзів і рідних. А на тихоокеанському острові - іноземців.

◆ Деякі індіанські народи при зустрічі знімають взуття, а у деяких індіанських племен в Америці при зустрічі треба сісти навпочіпки. Така поза вважається наймиролюбнішою.

◆ На півночі Африканського континенту праву руку підносять до чола, до губ і до грудей. Це означає: «Я думаю про тебе, я говорю про тебе, я поважаю тебе». До цього дня найбільш кумедними залишаються вітання африканських племен. Акамба в Кенії на знак глибокої поваги плює на зустрічного, а представник племені Масаї при зустрічі спочатку спльовує, а потім плює на власну кисть руки і тільки потім дозволяє її потиснути.

◆ В Замбезі прийнято при зустрічі плескати в долоні і робити реверанс.

(Далі буде)

◆ Е Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Й ◆

ЩО НЕ МІСЯЦЬ – МИ ТАЛАНТИ!

(Закінчення. Поч. на 14 стор.)

Відзнаки: Меліса Тереля, – за поезії «Сніг», «Радісний день» та Наталка Боднарюк – за поезії «Самотність» та «Мараморіш – рідний краю».

Комісія з живопису: Комісія в складі: Ліліани Пасенчук, Георгія Мунтяну, Івана Кідешука, Джети Петрецької та Анни Самбор:

I-е місце, група 6-9 років (0-4 клас), – Аїда ШИМОТА та Руксандра ФРАСИН;

I-е місце, група 10-13 років, – Андрея ЯСІНОВСЬКА та Степан-Християн-Давід ТРАЙСТА;

I-е місце, група 18-30 років, – Мадаліна УНГУРЯНУ;

II-е місце, група 6-9 років, – Джулія ДУБЕЙ і Тамара УРСУ;

II-е місце, група 18-30 р., – Лариса ШОВА;

III-є місце, група 6-9 років, – Франческа ПОПОВИЧ;

III-є місце, група 10-13 р., – Даніель КІВЕРЕГА;

Відзнаки: Георге Романюк, Чезар Гонша, Габрієла Нікіфор та Клаудіу Петрашук.

Вокальне виконання: Комісія в складі: Джета Петрецька, Іван

Лібер, Міхайл-Данієл Васілеску, Анна Берегій:

I-е місце, група 10-13 р., – Марія БОБИК, Кріна ЧЕЛЕНЮК, Маріан БРАШОВ'ЯНУ;

I-е місце, група 14-17 років, – Ніколета ГРІНЬ – скрипка;

I-е місце, група 18-30 років, – Петро ПАНЧИК та Наталія БОДНАРЮК;

II-е місце, група 18-30 р., – Роксана МИКОЛАЙЧУК;

Відзнаки: Роберт-Андрей Георге.

Усім учасникам, організаторам та присутнім – дальших таких гарних, теплих, дружніх зустрічей!

Протягом події-нагородження зачарували своїм виконанням ансамбль «Червона калина» – керівник і виконавець Мирослав Петрецький, – який постарався і прибув із ансамблем «Черемош» з Верховини, Микола Грінь з дочкою Ніколетою з Малих Реміт та Міхайл-Данієл Васілеску.

За таку гарну культурно-артистичну подію СУР вартувало взяти участь і побачити, які ми всіма можемо бути – і артистичними, і справжніми братами. Вітаю!

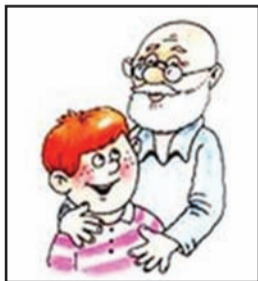
Голова СУР М.-М. ПЕТРЕЦЬКИЙ вручає грамоти переможцям

Безстрашний дідусь

– Васильку, а чому ти несеш щоденник на підпис дідусеві, а не татові?

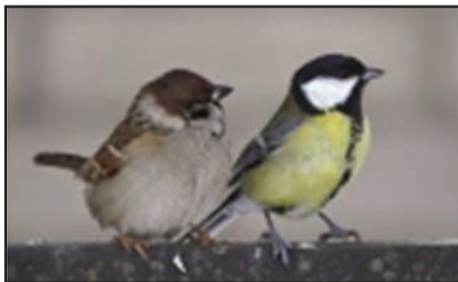
– Бо дідусь – фронтовик, на війні три роки воював: він уже нічого не злякається!

то ще ні, а як гуляти із друзями – то вже!..

Малий розумник

Марічка з меншим братиком роздивляються малюнки у книжці.

– Дивись, Ромчику, – каже Марічка, – ось на гілці сидять синиця й горобець. А ти знаєш, котра із цих пташок синиця?

– Знаю, відповів братик. – Та, що біля горобця.

Одразу й не відповіси...

Мама до Петрика:

– Ти вже зробив уроки?

Петрик невдоволено бурчить із кімнати:

– Якщо до крамниці йти –

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В МАЛИХ РЕМЕТАХ З ПОВІТУ ТІМІШ

Такий культурний захід відбувся 25-го червня ц.р. в селі Малі Ремети, там, де вже давно переселились українці з Мараморощини, велика частина з Вишавської Долини. Одні закупили майна, інші самі збудували собі хати. Хочу сказати, що варто високо оцінити всіх запрошених, присутні художні колективи, котрі в такий спекотний день доклали чимало труду й відповіли і взяли участь на події. І так люди села після обіду направилися до Культурного дому, одягнені по-святковому. Біля сурівського осередку голова місцевої організації проф. п. Анна Грінь разом із членами комітету зустрічали гостей привітали їх традиційно з хлібом-сіллю, – був момент радості.

Гостями свята були: Голова СУР і депутат в Парламенті Микола-Мирослав Петрецький з дружиною, перший заступник голови СУР п. І. Лібер, генеральний секретар СУР п. Ірина Люба Горват, заступник голови СУР п. М. Трайста, офіційні особи, телебачення з Тімішоари, Радіо-українська передача – Михаєла Бумбук, Симона Лібер-Ланкранжан. Відкрив подію заступник голови Тіміської організації п. Василь Дрозд, який представив гостей і запросив до виступів. Виступаючі підкреслили значення події, подякували організаторам, одні в перший раз прибули в село цього краю, а голова СУР побажав українцям і надалі зберігати українську мову, культуру, звичаї, традиції і гордитися своїм українським корінням. Поздоровляв українців, оцінив їх як добрих господарів у селі й за те, що вони збудували гарну українську церкву разом із парохом церкви п. Адріаном Вішованом.

Пан І. Лібер, між іншим, згадав давній випадок в Мараморощині, там, де п. Анна Грінь на одній події виступала зі своїми учнями, і сказав, що вона посіяла гарні таланти там, а тепер продовжує це робити у Банаті; в сім'ї Грінь, – сказав п. Лібер, – панує музика.

Після промов почав іти концерт. У художній програмі виступали артистичні колективи повіту Тіміш і приймний колектив з Вишавської Долини, який залишив тут прекрасне враження.

Відкрив концерт місцевий гурт «Реметянка» і «Тріо Грінь». Спочатку А. Грінь проспівала пісню «Зелене жито, зелене», слідували інші пісні, інструментальні мелодії, які вони виконали разом з дочкою Ніколетою і чоловіком Николаєм.

Слідували учні села Щука з гарними українськими піснями, веселими, жартівливими українськими віршами, які розвеселили глядачів.

Потім вокальна група школи Драгомірешти – Тіміш – теж проспівала ряд українських пісень. Виступила танцювальна група села Варіяш – українські танці.

Хор «Шовкова трава» з Лугожу, керований п. Саваною Албічук, виконав веселі українські пісні. Так, як згадала вже, сюрпризом події були молоді гуцули з Вишавської Долини – Марамуреш, з рідного краю сім'ї Грінь, керовані молодою вчителькою, яка була колись ученицею п. Анни Грінь – Марією Яворівською. Вони виконали гарними голосами гарні українські пісні, народні, гарні коломийки, специфічні їхньому краю:

*«А ми собі заспівали,
Би нас люди чули,
Ой так собі заспівують
молоді гуцули.
Декуємо, файні тазди,
Що ми у вас були».*

Артистична програма була закінчена виступом значним і великим ансамблем румунської пісні і танцю «Sânziene Văpăţene» комуни Джармата, котрі дуже оцінюють українську культуру, українські танці, давні друзі, і співпрацюють з Миколою Грінь.

Відзначили день, української культури, хоча й такий жаркий, гарячий день був повний радості, бо такі зустрічі з українцями з гостями завжди приємні і залишають гарні спогади. На закінченні програми п. В. Дрозд висловив слова подяки до всіх присутніх, гостям, учасникам бажаючи здоров'я, успіхів до наступної зустрічі.

Анна БЕРЕГІЙ
Фото М. ГРІНЬ

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

